

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci žalobce: **H. T. N.**, narozen dne x, státní příslušnost Vietnamská socialistická republika, bytem x, zastoupen Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Helénská 4, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 6. 2015, čj. OAM-89/LE-BE02-HA08-2015,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Soudem ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Bc. Filipu Schmidtovi, LL.M., advokátovi, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 8.228 Kč. Tato částka bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Vymezení věci

Žalovaný napadeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný poukázal na to, že žalobce nebyl v zemi původu pronásledován pro uplatňování politických práv, ani pro některý z azylově relevantních důvodů dle § 12 písm. b) zákona o azylu. O udělení mezinárodní ochrany požádal z důvodu legalizace svého dalšího pobytu na území České republiky, neboť zde chce zůstat se svými příbuznými, do země původu se nechce vrátit z důvodu, že tam nemá zázemí. Případné ekonomické potíže, které by žalobce mohl mít po návratu do země původu, nesouvisí se žádným z azylově relevantních důvodů, nýbrž s aktuální hospodářskou situací v této zemi. Žalovaný tedy neshledal důvod pro udělení azylu jako privilegované formy mezinárodní

ochrany. Zdůraznil, že mezinárodní ochrana je specifickým institutem, který nelze zneužívat k naplnění vůle získat titul opravňující žalobce k dalšímu pobytu na území České republiky. Chce-li žalobce realizovat své právo na rodinný život na území České republiky, nezbavuje ho to povinnosti dodržovat pravidla stanovená pro pobyt cizinců v České republice. Žalovaný neshledal ani důvod pro udělení tzv. humanitárního důvodu dle § 14 zákona o azylu, neboť žalobce je zdravý, v řízení neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, které by měl žalovaný vzít v této souvislosti v potaz. Žalobce pobývá na území České republiky od roku 2001, přicestoval za účelem sloučení s matkou. O povolení k trvalému pobytu přišel vlastní vinou. Žalobce je zletilý, svéprávný a zcela zdravý, musí přijmout odpovědnost za své činy. Žádost žalobce nemá žádné opodstatnění z humanitárního pohledu. Ve vztahu k doplňkové ochraně žalovaný uvedl, že žalobci nehrozí v zemi původu uložení nebo vykonání trestu smrti, ani mučení a nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. Ze shromážděných zpráv vyplývá, že v zemi původu je součástí státní politiky umožnit vycestování do zahraničí co nejširšímu okruhu obyvatel, neboť příjmy, které občané posílají ze zahraničí svým rodinám a příbuzným do země původu, jsou zcela zásadní položkou. Státní orgány v zemi původu nejevily o žalobce zájem před jeho odjezdem do České republiky a vzhledem k tomu, že žalobce nebyl nijak aktivní v kritice současného vietnamského režimu, není důvodu domnívat se, že by se o žalobce zajímaly po jeho návratu do země původu. Ostatně v roce 2013 žalobce úspěšně žádal o vydání nového cestovního dokladu. Návrat žalobce do země původu není v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Z judikatury NSS lze dovodit, že mezinárodněprávní závazek České republiky respektovat soukromí žalobce a jeho rodinný život nelze chápat jako neomezený závazek poskytnout žalobci mezinárodní ochranu automaticky, navázal-li v České republice soukromý vztah. Zásahem do rodinného a soukromého života žadatele o mezinárodní ochranu by mohl být zpravidla pouze dlouhodobý zákaz pobytu. Žalobci nic nebrání, aby využil zákonných prostředků k možnému odstranění tvrdosti rozhodnutí o správním vyhoštění, konkrétně § 122 zákona o pobytu cizinců. Pokud jde o možný extraterritoriální účinek práva na ochranu soukromí a rodinného života, žalobce neuvedl dostatečná tvrzení, která by prokazovala, že v případě návratu do země původu bude jeho soukromý život, resp. přenos soukromého života z České republiky, znemožněn.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného z důvodu, že v řízení o udělení azylu byl porušen § 3 a § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. V doplnění žaloby zástupce žalobce uvedl, že závěry žalovaného nestojí na řádně zjištěném skutkovém stavu a rozhodnutí není zdůvodněno. Konkrétní výhrady pak žalobce formuluje pouze ve vztahu k zákonnosti rozhodnutí žalovaného z pohledu § 14 a § 14a zákona o azylu, tedy neudělení tzv. humanitárního azylu a doplňkové ochrany. Žalobce zdůraznil, že do České republiky přijel jako dítě, následujíc svoji matku poté, co jeho otec ve Vietnamu zemřel. V České republice žil legálně po dobu 14 let, a to od roku 2001 až do prosince 2014. Trvalý pobyt byl žalobci zrušen z bagatelního důvodu neohlášení adresy a následně mu bylo uděleno správní vyhoštění. Matka žalobce a jeho sourozenci žijí nadále na území České republiky, žalobce v zemi původu nikoho nemá a nemůže tam vůbec realizovat svůj soukromý život. Není tedy pravda, že by žalobce žádal o udělení mezinárodní ochrany pouze z ekonomických důvodů, jak tvrdí žalovaný na str. 4 napadeného rozhodnutí. Žalovaný měl velmi důsledně vážit jak otázku humanitárního azylu, tak otázku nepřiměřeného zásahu do rodinného života, tedy

rozpor s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práva a základních svobod (publikována sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., dále jen „Úmluva“). Byť žalovaný na podkladě zpráv o zemi původu konstatoval, že v zemi původu žalobce neexistuje sociální zabezpečení a není tam řešena nezaměstnanost občanů, při úvahách o udělení tzv. humanitárního azylu k těmto zjištěním nepřihlédl. Vzhledem k rodinným vazbám žalobce na území České republiky a absenci jakýchkoliv vztahových vazeb v zemi původu je třeba povinnost vycestovat z území České republiky hodnotit jako neoprávněný zásah do rodinného života (viz rozhodnutí ve věci Osman proti Dánsku z června 2011, A. A. proti Spojenému království z 20. 9. 2011). Podle rozhodnutí NSS čj. 5 Azs 46/2008 – 71 a čj. 1 Azs 5/2011 – 36 je třeba rozlišovat, zda povinnost vycestovat z území České republiky je spojena se zákazem pobytu či nikoliv. Rozhodnutí žalovaného je rozporné, neboť tvrdí, že žalobce nemá na území České republiky žádný dlouhodobý zákaz pobytu, zároveň však zmiňuje, že žalobci bylo uděleno soudní vyhoštění. Žalobce má za to, že možnost jeho návrhu je v podstatě nulová a možnost realizace života ve Vietnamu není za současné situace reálná. Žalobce poukázal na rozsudek ESLP ve věci Nuñez proti Norsku ze dne 28. 9. 2011, a to ve vztahu k posouzení doby zákazu vstupu na území a vlivu na styk mezi rodiči a dětmi. Dále ocitoval část odůvodnění rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, které však blíže neoznačil. Závěrem žalobce uvedl, že se žalovaný řádně a objektivně nezabýval možností žalobce vést soukromý život v zemi původu, nehodnotil délku legálního pobytu na území České republiky, intenzitu vazeb.

Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a obsah správního spisu. Je toho názoru, že zjistil skutečný stav věci, zabýval se všemi okolnostmi, které žalobce v průběhu správního řízení sdělil, a opatřil si potřebné podklady pro vydání rozhodnutí. Skutečnost, že žalobce vycestoval ze země původu jako nezletilý, žil v České republice 14 let s rodinou, která žije v České republice i nadále, a že v zemi původu je zcela nedostatečný systém sociálního zabezpečení, neodůvodňuje udělení humanitárního azylu. Aplikace tohoto institutu je spojena se zvláště zřetelnými důvody, které spočívají především ve vážném zdravotním stavu žadatele či vysokém věku. Humanitární azyl, ani jiné instituty zákona o azylu, neslouží k nahrazování či suplování zákona o pobytu cizinců. Pokud jde o argumentaci týkající se § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu a čl. 8 Úmluvy, žalobce je osobou zletilou, svéprávnou, nezávislou na jiných osobách, nikoliv nezletilcem odkázaným na péči svých rodičů. Svoji argumentaci měl žalobce uplatnit v řízení o zrušení trvalého pobytu, nikoliv v řízení o udělení mezinárodní ochrany, které slouží k jinému účelu než získání pobytového oprávnění za účelem společného soužití s příbuznými.

Posouzení žaloby

Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou. Soud rozhodl o žalobě bez jednání, neboť oba účastníci vyjádřili s tímto postupem implicitní souhlas (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Ze správního spisu soud zjistil, že dne 14. 5. 2015 sepsal žalovaný s žalobcem žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž žalobce uvedl, že je svobodný, vyživovací povinnost k nikomu nemá. Na území České republiky pobývá bratr a sestra žalobce. Vietnam opustil v roce 2001, kdy přijel do České republiky za svojí matkou, otec již nežil, v zemi původu nikoho neměl. O azyl požádal z důvodu, že má v České republice rodinu, měl zde trvalý

pobyt, který mu však byl zrušen. Musel by tedy vycestovat do země původu, což ovšem nechce. Po zrušení trvalého pobytu pobýval na území České republiky nelegálně, byla mu udělována výjezdní víza, ovšem nevycestoval, neboť v zemi původu nic nemá, nemá tam komunitu, nemá kde žít, policie tam není dobrá. Česká republika byla cílovým státem žalobce, neboť zde chtěl pracovat jako kadeřník v SAPĚ. Zdravotní stav žalobce je dobrý. Dne 19. 5. 2015 proběhl pohovor k žádosti o mezinárodní ochranu, při němž žalobce sdělil, že jeho matka odjela do České republiky v roce 2000, žalobce žil s prarodiči a o rok později matku následoval. Přicestoval do České republiky za účelem sloučení s matkou. Dne 1. 12. 2014 byl žalobci zrušen trvalý pobyt z důvodu, že nebydlel na hlášené adrese. Poté třikrát obdržel výjezdní vízum. O mezinárodní ochranu požádal z důvodu, že si již zvykl na zdejší život, proto chce žít v České republice i nadále. Ve Vietnamu již nemá kde bydlet, odvykl tamějšímu životu, neumí si představit, jak by tam sám žil. V případě návratu do země původu se obává toho, že tam nedokáže žít. V České republice by se chtěl oženit, pracovat a být v kontaktu s rodinou. Z pohovoru dále vyplynulo, že žalobce v roce 2010 nebo 2011 ilegálně vstoupil na území Polské republiky, kde pobýval zhruba týden a bylo mu uděleno správní vyhoštění. Tak se ocitl v evidenci nežádoucích osob, a proto mu byl zrušen trvalý pobyt na území České republiky. Když toto žalobce zjistil, opatřil si od zprostředkovatele občanský průkaz Litevské republiky. V květnu 2015 byl žalobci uložen trest zákazu pobytu na 4 roky za řízení motorového vozidla pod vlivem návykové látky.

Ze správního spisu dále vyplývá, že pro posouzení žádosti žalovaný shromáždil jako podklady pro vydání rozhodnutí výpis z Infobanky ČTK o vývoji událostí ve Vietnamu od roku 2000 do 14. 10. 2013, výroční zprávu Amnesty International 2014/2015, zprávu Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) z října 2012, zprávu organizace Human Rights Watch za rok 2014, informaci Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 16. 4. 2014 o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti a výpis z Cizineckého informačního systému. Žalobce byl s podklady pro vydání rozhodnutí seznámen dne 19. 5. 2015.

Soud posoudil žalobu v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, který vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu, se na nyní posuzovaný případ nepoužije. Členské státy Evropské unie jsou povinny výše uvedenou povinnost transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 směrnice). Podle čl. 52 odst. 1 věty druhé směrnice se žádosti o mezinárodní ochranu podané do 20. 7. 2015 řídí právními a správními předpisy přijatými podle směrnice 2005/85/ES. Směrnice 2005/85/ES přitom povinnost zajistit soudní přezkum rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany podle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu neobsahovala.

Protože doposud nebyly do českého právního řádu promítnuty požadavky čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek směrnice přímý účinek. Jelikož však žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne

14. 5. 2015, směrnice 2013/32/EU na toto řízení (včetně přezkumného řízení soudního) nedopadá. Na věc tak *rationae temporis* dopadá směrnice 2005/85/ES, která neukládá členským státům povinnost zajistit soudní přezkum rozhodnutí podle stavu ke dni vydání rozhodnutí soudu. Plně se tak prosadí § 75 odst. 1 s. ř. s.

K jednotlivým námitkám uvedeným v žalobě a jejím doplnění soud uvádí:

Obecná tvrzení žalobce, že v řízení byl porušen § 3, § 2 odst. 4 a § 68 odst. 3 správního řádu, doprovázená parafrází textu těchto ustanovení zákona, nejsou žalobním bodem ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Totéž platí i o tvrzení, že byly porušeny § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu, doplněné o konstatování, že žalobce splňuje podmínky pro udělení azylu, azylu z humanitárních důvodů a že mu v případě návratu hrozí vážná újma. Dle ustálené judikatury je žalobním bodem konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Žalobce je povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005 – 58). Těmto požadavkům ovšem výše uvedená tvrzení žalobce nedostála, neboť jde pouze o citaci ustanovení právních předpisů, která měla být porušena, aniž by žalobce uvedl konkrétní skutečnosti či právní argumentaci, o které své tvrzení o nezákonnosti rozhodnutí opírá.

Řádnými žalobními body pak žalobce napadá, že žalovaný do rozhodnutí o neudělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu a o neudělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu řádně nepromítl charakter a závažnost pout, které žalobce váží k České republice, a absenci jakéhokoliv zázemí v zemi původu.

Podle § 28 odst. 1 a 2 zákona o azylu mezinárodní ochrana se udělí ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Neshledá-li ministerstvo důvody k udělení ani jedné z forem mezinárodní ochrany, odůvodní své rozhodnutí ve vztahu k oběma formám mezinárodní ochrany.

Podle § 12 zákona o azylu azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec
a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo

b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle § 14 zákona o azylu jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje
a) uložení nebo vykonání trestu smrti,
b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,
c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo
d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Žalobce považuje rozhodnutí za nezákonné z toho důvodu, že v důsledku vycestování žalobce z České republiky by bylo porušeno jeho právo na soukromí a rodinný život zaručené čl. 8 Úmluvy.

Ustanovení § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu nemá na rozdíl od ostatních alternativních hypotéz § 14a odst. 2 definujících pojem vážná újma předobraz v tzv. kvalifikační směrnici (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany). Tato skutková podstata pro udělení doplňkové ochrany jde nad rámec požadavků kvalifikační směrnice, což je podle čl. 3 kvalifikační směrnice s touto směrnicí slučitelné. Za mezinárodní závazek České republiky lze považovat i ochranu soukromého a rodinného života jednotlivce, která je zaručena čl. 8 Úmluvy. Závazek státu poskytnout ochranu soukromému a rodinnému životu žadateli o mezinárodní ochranu má nicméně pro účely aplikace § 14 odst. 2 písm. d) zákona o azylu redukovaný obsah oproti běžnému pojmání tohoto práva v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva, které se užije např. i v cizineckých věcech (k tomu viz dále).

Soud považuje za nutné zdůraznit, že žádná z forem mezinárodní ochrany [ani doplňková ochrana založená na naplnění podmínek § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu] není prostředkem, jehož primárním účelem by bylo zajistit žadateli o mezinárodní ochranu oprávnění pobývat na území České republiky. Takový účel mají instituty upravené v zákoně

o pobytu cizinců. Účelem zákona o azylu je poskytnout žadatelům ochranu před blíže definovanými hrozbami, s nimiž by byl spojen jejich další pobyt v zemi původu. Řízení ve věci mezinárodní ochrany nepředstavuje jakési *ultima ratio*, v němž by se žadatel mohl domáhat ochrany svého soukromého a rodinného života poté, co s touto argumentací neuspěl (popř. ji ani neuplatnil) v řízeních dle zákona o pobytu cizinců. Rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany nezakládá žadateli o mezinárodní ochranu povinnost vycestovat z území České republiky (žadatel si může upravit pobyt na území České republiky v režimu zákona o pobytu cizinců) a již vůbec ne právní překážku pro povolení následného vstupu žadatele na území České republiky. Ostatně pro případ žalobce (a nejen jeho) je typické, že právním základem pro budoucí situaci, která má nepřiměřeně zasáhnout do stávajícího soukromého a rodinného života žalobce na území České republiky, jsou rozhodnutí vydaná na základě jiných právních předpisů, nikoliv dle zákona o azylu (typicky dle zákona o pobytu cizinců, ale též dle trestních předpisů, viz níže).

Žalobce argumentuje tím, že trvalý pobyt mu byl zrušen z bagatelního důvodu, čímž pozbyl možnost legálně pobývat na území České republiky. K tomu soud uvádí, že žalobce se měl proti rozhodnutí o zrušení trvalého pobytu bránit oprávněnými prostředky ve správním řízení, případně i podat žalobu k soudu a v rámci správního i soudního řízení argumentovat nepřiměřeností vydaného rozhodnutí ve vztahu k právu na soukromý a rodinný život (v řízení o zrušení trvalého pobytu se podle § 77 odst. 2 zákona o pobytu cizinců zkoumá přiměřenost rozhodnutí z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince).

Dále žalobce poukazuje na to, že mu bylo uděleno správní vyhoštění. Právě toto rozhodnutí ukládá žalobci povinnost vycestovat z území České republiky, přičemž je obvykle spojeno se stanovením určité lhůty, po kterou nelze cizinci povolit vstup na území České republiky. V rámci řízení o vyhoštění cizince a následného soudního přezkumu rozhodnutí o správním vyhoštění se zkoumá, zda jde o přiměřený zásah do soukromého a rodinného života (§ 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců). Ostatně za podmínek dle § 122 odst. 1 zákona o pobytu cizinců lze cizinci udělit vízum i v době, po kterou má cizinec zakázán vstup na území České republiky. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 11. 2008, čj. 5 Azs 46/2008 – 71, jehož závěrů se žalobce dovolává, potvrdil, že ochrany před zásahem do soukromého a rodinného života v podobě uložení správního vyhoštění se musí cizinec domáhat v řízení o vyhoštění (resp. v navazujícím soudním řízení), nikoliv v řízení o mezinárodní ochraně.

Žalobce v neposlední řadě argumentuje tím, že mu byl soudem uložen trest vyhoštění. Má-li žalobce za to, že mu nebylo možné tento druh trestu uložit (viz § 80 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník), nebo že je jeho výměra nepřiměřená, může se domáhat jeho zrušení oprávněnými prostředky dle trestního řádu.

Doplňkovou ochranu založenou na § 14 odst. 2 písm. d) zákona o azylu (ani jinou formu mezinárodní ochrany) nelze považovat za nástroj, jenž by měl poskytnout ochranu soukromému a rodinnému životu žadatele o mezinárodní ochranu, který vede na území České republiky. Nebyl-li tuzemský soukromý či rodinný život dostatečně zohledněn v jiných řízeních (např. v řízení o zrušení bytového oprávnění, řízení o správním vyhoštění, trestním řízení), ať již z důvodu, že aplikovatelná právní norma nepředvídá zohlednění soukromého či rodinného života, nebo z důvodu nesprávného posouzení této otázky, nebo z důvodu nedostatečné procesní aktivity žadatele o mezinárodní ochranu, neznamená to, že by se

v řízení o mezinárodní ochraně znovu otevíral prostor pro posouzení zásahu případného vycestování do země původu do tuzemského soukromého a rodinného života žadatele. Účelem žádosti o mezinárodní ochranu nemůže být vyloučit pomocí aplikace § 14 odst. 2 písm. d) zákona o azylu právní následky rozhodnutí vydaných dle jiných právních předpisů (typicky dle zákona o pobytu cizinců), v nichž se posuzuje přiměřenost přijatého opatření ve vztahu k zásahu do tuzemského soukromého a rodinného života žadatele.

Syntézou výše uvedeného lze dospět k závěru, že ochrana před nepřiměřeným zásahem rozhodnutí orgánů veřejné moci do soukromého a rodinného života, který žalobce udržuje na území České republiky, je žalobci dostupná v řízeních, která ústí ve vydání rozhodnutí, jimiž se žadateli ukončuje legální pobyt na území České republiky, ukládá povinnost vycestovat z území České republiky a zakazuje vstup na její území. V tomto kontextu je tedy třeba vnímat opodstatněnost závěru, k němuž dospěla judikatura správních soudů (jde o systematický výklad právní normy). Podle ní je možné pod § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu podřadit případy, kdy by v důsledku vycestování žadatele o mezinárodní ochranu do země původu byl porušen tzv. extrateritoriální účinek čl. 8 Úmluvy, tj. že by vycestováním žadatele o mezinárodní ochranu do země původu byl znemožněn jeho rodinný, případně soukromý život v jeho zemi původu, nikoliv že vycestováním by bylo znemožněno udržování a další rozvíjení rodinného a soukromého života etablovaného v České republice. Pouze v případě, že by návratem do země původu byl znemožněn rodinný či soukromý život v zemi původu, je legitimní zvažovat, zda přijímající stát není povinen umožnit žadateli o mezinárodní ochranu přenést jeho rodinný, resp. soukromý život na území přijímajícího státu, a případně, zda je mu za tímto účelem povinen také udělit doplňkovou ochranu (viz rozsudek ze dne 28. 11. 2008, čj. 5 Azs 46/2008 – 71, dále rozsudek ze dne 11. 6. 2009, čj. 9 Azs 5/2009 – 65, a usnesení ze dne 12. 5. 2016, čj. 5 Azs 29/2016 – 19). Ostatně z § 2 odst. 9 a 10 a § 14a odst. 1 zákona o azylu plyne, že z pohledu přiznání doplňkové ochrany je relevantní pouze hrozba vážné újmy, jejímž původcem je stát, jehož je žadatel o mezinárodní ochranu občanem, resp. soukromé osoby na území tohoto státu. Stát, jehož je žadatel občanem, může být původcem hrozby vážné újmy spočívající v zásahu do rodinného či soukromého života pouze v situacích, na které dopadá extrateritoriální účinek čl. 8 Úmluvy. Cizí stát nemůže ohrožovat rodinný a soukromý život, který žadatel o mezinárodní ochranu udržuje na území státu, v němž žádá o mezinárodní ochranu.

Z pohledu případné aplikace § 14a odst. 1 ve spojení s odst. 2 písm. d) zákona o azylu tak bylo povinností žalovaného zabývat se tím, zda právní či faktické podmínky neznemožní žalobci vést v zemi původu svůj soukromý a rodinný život. V této souvislosti je třeba vzít v úvahu, že ke dni vydání rozhodnutí žalovaného bylo žalobci téměř 26 let, byl svobodný, bezdětný, od matky se odstěhoval v roce 2010. Žalobce ve správním řízení ani v žalobě neuvedl, že by měl na území České republiky partnerku či partnera. Je nesporné, že žalobce má na území České republiky matku a sourozence, není však na nich závislý v tom smyslu, že by nebyl schopen vést samostatný život (např. z důvodu fyzického či psychického postižení, nezbytné osobní péče). Žalobce ostatně sám vypověděl, že se od matky v roce 2010 odstěhoval. Žalobce nemá na území České republiky vlastní rodinu. Jelikož matka žalobce i jeho sourozenci mají stejné státní občanství, pak jim nic nebrání v tom, aby se v případě, že jejich vztahy jsou skutečně natolik úzké, že jsou „neodlučitelní“, vrátili do země původu společně. Žalobce se v době vydání napadeného rozhodnutí nacházel ve věku, kdy sám dozrál k založení vlastní rodiny. Návrat do země původu mu v naplnění této potřeby (tedy konstituování vlastního rodinného života) nikterak nebrání. Skutkové okolnosti případu

žalobce se diametrálně odlišují od skutkových okolností ve věci, o níž rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 25. 1. 2013, čj. 5 Azs 7/2012 – 28 (z tohoto rozhodnutí zástupce žalobce cituje v doplnění žaloby poměrně rozsáhlou pasáž na straně 3 dole a straně 4 nahoře, aniž by však označil zdroj citace). Závěr, k němuž Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku dospěl, tak nelze přenést na případ žalobce, neboť s jeho přesídlením do země původu není spojeno přesídlení dítěte zcela závislého na jeho péči ani manžela, který podnikáním na území České republiky zajišťuje finanční prostředky pro zajištění základních životních potřeb.

Soud nezpochybňuje, že žalobce má po 14 letech pobytu na území České republiky řadu vztahových vazeb různého charakteru a intenzity na osoby, které pobývají v České republice a vytváří jeho sociální prostředí. Lze rovněž bez jakéhokoliv prověřování přijmout tezi, že není v možnostech žalobce přenést své sociální prostředí (ani jeho podstatnou, „ústřední“ část) do své země původu, a to již jen z prostého důvodu, že osoby, s nimiž žalobce udržuje vztahy, nejsou ochotny přesídlit do Vietnamské socialistické republiky. Faktická nemožnost, aby žalobce přenesl své sociální prostředí do Vietnamu, neodůvodňuje udělení doplňkové ochrany. Jinak by musela být udělena doplňková ochrana jakémukoliv cizinci, který udržuje na území České republiky sociální vztahy s lidmi, kteří se nechtějí přestěhovat do země původu cizince. Takový výklad by byl zjevně iracionální. Měl-li žalobce zájem na uchování svého sociálního prostředí v dosavadní podobě, pak měl svůj pobytový status na území České republiky řešit prostředky zákona o pobytu cizinců. Ztrátu pobytového titulu v režimu tohoto zákona nelze řešit podáním žádosti o mezinárodní ochranu.

Byť žalobce nemá v zemi původu žádné kontakty, neznamená to, že nebude v jeho možnostech vybudovat si tam nový soukromý a rodinný život. Absence propracovaného systému sociálního zabezpečení v zemi původu nemá za následek, že by žalobce nebyl schopen se v zemi původu ekonomicky uplatnit. Vzhledem k tomu, že je žalobce mladý a zdravý, absolvoval základní vzdělání, lze předpokládat, že bude v zemi původu pracovat či podnikat, nebude odkázán na pomoc ze strany státu. Byť reintegrace žalobce do vietnamské společnosti může být spojena s mnoha úskalími, nelze na základě žalobcem uvedených skutečností a shromážděných informací o zemi původu dospět k závěru, že bude neúspěšná a že si žalobce nevytvoří podmínky pro rozvíjení soukromého a rodinného života na důstojné úrovni odpovídající obecné situaci v zemi původu.

K rozhodnutím Evropského soudu pro lidská práva ve věci Osman proti Dánsku (stížnost č. 38058/09), A. A. proti Spojenému království (stížnost č. 8000/08) a Nuñez proti Norsku (stížnost č. 55597/09) soud uvádí, že ani jedno nebylo vydáno ve věci mezinárodní ochrany, tedy nevykládají právní normy aplikovatelné na řízení o mezinárodní ochranu. Všechna rozhodnutí byla vydána ve věci pobytu cizinců (konkrétně ve věci povolení k pobytu a rozhodnutí o vyhoštění). Závěry, k nimž dospěl Evropský soud pro lidská práva, nelze aplikovat na výklad § 14 odst. 2 písm. d) zákona o azylu, neboť obsah této právní normy je specifický (k tomu viz výše). Žalobcem citovaná judikatura naopak dokládá, že ochrany soukromého a rodinného života se lze domáhat v řízeních, která jsou v českém právním řádu upravena v zákoně o pobytu cizinců (zrušení povolení k trvalému pobytu, správní vyhoštění). Nelze z ní naopak dovodit, že by bylo povinností smluvních států Úmluvy udělit mezinárodní ochranu cizinci, pokud by v případě jeho vycestování do země původu bylo nepřiměřeným způsobem zasaženo do soukromého či rodinného života vedeného v zemi, z níž je povinen vycestovat.

Soud tedy uzavírá, že v případě žalobce nejsou splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Žalovaný se situací žalobce zabýval v dostatečném rozsahu a správně poukázal na to, že otázku zákazu vstupu na území České republiky je třeba řešit v režimu § 122 zákona o pobytu cizinců. V souladu s obsahem žádosti žalobce o mezinárodní ochranu a provedeního pohovoru k žádosti dospěl ke správnému závěru, že na straně žalobce neexistují žádné důvody, které by svědčily o tom, že by mu mělo být v zemi původu bráněno ve vytvoření soukromého či rodinného života. Žalovaný přitom vyšel z osobní situace žalobce, tedy že je svobodný, bezdětný, zdravý, nejsou na něm závislé jiné osoby. Žalobní bod je nedůvodný.

Dále žalobce namítl, že žalovaný nesprávně posoudil naplnění podmínek pro udělení tzv. humanitárního azylu. Úvahy žalovaného o neudělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu podléhají pouze omezenému soudnímu přezkumu (viz např. rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 47/2003 – 48). Žalovaný uvedl, že žalobce je plnoletý, svéprávný, zdravý, o povolení k trvalému pobytu přišel vlastní vinou, za což musí převzít odpovědnost. Tyto skutečnosti jsou nepochybně pravdivé a jsou podepřeny obsahem správního spisu. K další úvaze žalovaného, že žalobce opustil zemi původu dobrovolně na základě svobodného rozhodnutí, lze mít výhradu, neboť žalobce odjel ze země původu ve věku 12 let na základě rozhodnutí jeho matky. Hodnocení žalovaného lze chápat spíše tak, že vycestování žalobce nebylo iniciováno státními orgány země původu, jednalo se o dobrovolné přesídlení žalobce na základě rozhodnutí jeho matky jakožto osoby vykonávající rodičovská práva, mezi něž náleží i právo rozhodnout o místě pobytu dítěte (viz rozsudek ESLP ve věci Osman proti Dánsku, cit. výše, bod 64). V tomto směru je tedy třeba úvahu žalovaného korigovat.

Soud připomíná, že skutečnost, že žalobce pobýval značnou část svého života na území České republiky, nelze v rámci řízení o mezinárodní ochraně zohlednit (podrobněji viz výše). Odloučení zletilého žalobce, který by měl být vzhledem ke svému věku a zdravotnímu stavu připraven k samostatnému životu, od matky a sourozenců, kteří jsou nadále oprávněni pobývat na území České republiky, přičemž nejsou závislí na péči žalobce, nepředstavuje humanitární důvod.

Rovněž ve vztahu k posouzení podmínek pro udělení tzv. humanitárního azylu má soud za to, že se žalovaný zabýval žádostí žalobce v rozsahu potřebném pro rozhodnutí, přičemž nepřehlédl žádnou okolnost, která by byla z pohledu aplikace § 14 zákona o azylu relevantní. Žalobní bod je nedůvodný.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

Vzhledem k tomu, že všechny žalobní body jsou nedůvodné, a soud nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlídnout i bez námítky, byla žaloba zamítnuta (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení nevznikly náklady převyšující náklady na běžnou administrativní činnost.

Usnesením ze dne 25. 6. 2015, čj. 49 Az 75/2015 – 13, byl žalobci ustanoven k ochraně jeho práv zástupcem advokát Mgr. et Bc. Filip Schmidt, LL.M. Odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů soudem ustanoveného advokáta hradí podle § 35 odst. 8 věty první za středníkem s. ř. s. stát. Výše odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů se stanoví podle § 35 odst. 2 s. ř. s. na základě vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif). Ustanovený zástupce provedl v řízení dva úkony právní služby, a to převzetí zastoupení a sepis doplnění žaloby ze dne 7. 7. 2015 [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) advokátního tarifu]. Odměna za jeden úkon právní služby činí 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu] a náhrada hotových výdajů za jeden úkon právní služby 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Jelikož je zástupce žalobce plátcem DPH, zvyšuje se odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů o částku odpovídající dani, kterou je povinen z odměny a náhrad odvést, tj. o částku 1.428 Kč (21 % z 6.800 Kč). Ustanovenému zástupci žalobce tak náleží odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové částce 8.228 Kč.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí **l z e** podat kasační stížnost ve **lhůtě dvou týdnů** ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 13. července 2016

Tomáš Kocourek, v. r.
soudce

Za správnost:
Božena Kouřimová